



СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФЕНОМЕНОЛОГІЯ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ

Спеціальність	025 Музичне мистецтво	
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	
Ступінь вищої освіти	Магістр	
Освітньо-наукова програма	Музичне мистецтво	
Курс	1	
Семестр	1	
Обсяг дисципліни (години / кредити ЄКТС)	120 годин / 4 кредити ЄКТС	
Статус дисципліни (обов'язкова / вибіркова)	Вибіркова	
Мова викладання	Українська	
Інформація про викладача	Прізвище, ім'я, ім'я по батькові	Жалейко Дар'я Миколаївна
	Науковий ступінь, вчене / почесне звання	Кандидат мистецтвознавства, доцент
	Посада	Доцент кафедри інтерпретології та аналізу музики
	Профіль викладача, e-mail	https://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/performing-musicology/interpretation-and-analysis-of-music/Zhalieiko.pdf lorindarina@gmail.com
Анотація	<p>Визначення впливу персоногенезу – життєвого шляху митця на специфіку формування його індивідуального композиторського / виконавського стилю – становить генеральну практичну мету вивчення дисципліни. Також одним із завдань вивчення дисципліни є виявлення специфіки мотивації, що детермінує реалізацію суб'єктної, творчої активності, що знаходить свій прояв у діяльності музиканта-виконавця / композитора / диригента/ музикознавця та актуалізує ціннісно-сміслові пріоритети творчої особистості. Проблема дослідження феномена особистості як «цілісної індивідуально-своєрідної сукупності психофізіологічних систем – рис особистості, що формуються прижиттєво» (за Г. Олпорттом), якими визначається своєрідне мислення музиканта – має інтердисциплінарний вимір. Це підтверджує можливість багатовимірної інтеграції набутих у процесі вивчення дисципліни здобувачами вищої освіти знань та вмінь у їх професійну діяльність.</p>	

	<p>Вивчення феномена творчої особистості дає змогу відтворити цілісне уявлення щодо композиторського мислення митця / інтерпретаційної концепції музичного твору. Значна увага під час вивчення дисципліни приділяється опануванню здобувачами вищої освіти навичками складання психологічного /творчого портрета митця, спираючись на фактологію його життєтворчості, що є потужним джерелом пізнання формування композиторського мислення митця, виявлення кристалізації його індивідуального композиторського (виконавського) стилю.</p> <p>https://drive.google.com/drive/folders/1DsFeEiyGjz52iBdwfi5wrWW1RM-aqUG5?usp=sharing</p>
<p>Мета дисципліни</p>	<p>Ознайомлення здобувачів вищої освіти з основними принципами дослідження феномена творчої особистості та розпізнавання життєтворчих процесів, що віддзеркалюють особливості світосприйняття митця – індивідуальності, що <i>будує себе</i> в персоногенезі – унікальному життєвому шляху Людини.</p> <p>Окрім цього, вибіркова навчальна дисципліна надає змогу здобувачам вищої освіти опанувати методику написання науково-дослідницьких робіт, зокрема й розділу магістерської роботи, що присвячено творчому портрету, або характеристиці творчості митця, музична спадщина якого аналізується в науковому дослідженні.</p>
<p>За результатами навчання здобувачі мають знати</p>	<ul style="list-style-type: none"> – специфіку застосування феноменологічного підходу під час дослідження особистості митця, а також його життєтворчості як об'єкта / предмета наукового дослідження; – особливості формування та розвитку творчої особистості музиканта; – методи самопізнання, способи програмування особистісного і професійного росту, організації власної професійної діяльності; – основні принципи самовизначення творчої особистості в сучасному світі; – специфіку успішної самопрезентації творчої особистості; – закономірності виявлення взаємозв'язку фактів біографії митця з процесом його творчості, а також впливу його індивідуально-психологічних особливостей (темпераменту, характеру, волі, світовідчуття) на формування композиторського мислення, авторського задуму музичного твору / специфіку виконавської інтерпретації музичного твору; – принципи складання психологічного / творчого портрета видатної особистості.
<p>За результатами навчання здобувачі мають вміти</p>	<ul style="list-style-type: none"> – застосовувати феноменологічний підхід під час дослідження життєтворчості митця в науковій практиці та здійснювати екзистенційний аналіз (зокрема – у контексті власної професійної діяльності); – виявляти творчі орієнтири особистості як репрезентанти її світогляду та особистого досвіду; – визначати кореляцію особистих психологічних рис митця зі специфікою його композиторської творчості /

	<p>виконавською інтерпретацією музичного твору;</p> <ul style="list-style-type: none"> – виявляти специфіку світогляду митця, спираючись на факти його біографії, саморефлексію, а також – специфіку виконавської інтерпретації музичного твору; – створювати опис життєтворчості митця, його творчий портрет, характеристику творчої особистості; – ефективно використовувати різні джерела інформації задля вивчення персонігенезу творчої особистості (від епістологічних документів до інтерв'ю); – виявляти особливості виконавської інтерпретації музичного твору, спираючись на характеристику світогляду виконавця; – визначати особливості індивідуального композиторського / виконавського стилю, враховуючи принципи спадкоємності композиторських та музично-виконавських традицій, специфіку еволюції індивідуального композиторського / виконавського стилю, а також – наявні класифікації (типології) виконавських стилів; – здійснювати аналіз музичних творів, виконавських версій музичного твору крізь призму виявлення впливу персонігенезу на особливості світовідчуття митця, що віддзеркалюється в композиторському задумі музичного твору / в унікальній інтерпретаційній концепції музичного твору; – складати професійне резюме, творчу автобіографію; – здійснювати підготовку до інтерв'ю; – формулювати наукові гіпотези щодо взаємозв'язку фактів персонігенезу митця з семантикою його музичних творів / феномена особистості виконавця з його інтерпретаційною концепцією музичного твору.
<p>Зміст навчальної дисципліни</p>	<p><i>Тема 1.</i> Багатовимірність феноменології творчої особистості. Історичні періоди у вивченні особистості. Особистість як суб'єкт творчості.</p> <p><i>Тема 2.</i> Мотивація розвитку творчої індивідуальності. Феномен «боротьби мотивів» та його значення в самоактуалізації особистості. Ментальність особистості та вітальний інтелект.</p> <p><i>Тема 3.</i> Творча особистість музиканта: етапи становлення та самовизначення в сучасному світі.</p> <p><i>Тема 4.</i> Що значить бути особистістю? Homo Viator : у пошуках усвідомлення способів існування, своїх цінностей, сенсу та мети в професійному та особистісному аспектах.</p> <p><i>Тема 5.</i> Соціальне середовище як джерело розвитку успішної творчої особистості. Культурна ідентичність особистості.</p> <p><i>Тема 6.</i> Творчий проєкт як спосіб сучасної самопрезентації особистості.</p> <p><i>Тема 7.</i> Музично-виконавська концертна практика ХХІ століття: проєкції культурного діалогу «Україна-світ».</p> <p><i>Тема 8.</i> Феномен життєтворчості особистості: системний аналіз. Виявлення специфіки особистісної індивідуальності: типологічний підхід.</p> <p><i>Тема 9.</i> Творчі орієнтири митця як репрезентанти його світогляду та досвіду. Особистісні детермінанти</p>

	<p>композиторської індивідуальності. Феномен життєтворчості митця у дзеркалі музичного твору та його виконавської інтерпретації.</p> <p><i>Тема 10.</i> Методи творення літературного портрета творчої особистості (превалювання, перевтілення, відтворення, метод інтерв'ю).</p> <p><i>Тема 11.</i> Педагогічні принципи та художні ідеї української композиторської та музично-виконавської шкіл. Національна самоідентифікація митця.</p> <p><i>Тема 12.</i> Музичне мистецтво у творчих персоналіях (творчі портрети видатних композиторів / виконавців / музикознавців / диригентів).</p>
Види занять	Практичні заняття, самостійна робота
Методи навчання	<p>Практичні, наочні, словесні методи; робота з навчально-методичною літературою, епістолярною спадщиною митця (конспектування, тезування, анутовання, рецензування, складання реферату, списку літературних джерел за обраною темою наукового дослідження), індивідуальна науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти (письмовий фрагмент власного наукового дослідження, наукової статті, виконання евристичних науково-творчих завдань відповідно до спеціалізації магістранта, складання характеристики персоналій (творчих / психологічних портретів) виконавців, композиторів, диригентів України та світу, набуття досвіду інтерв'ю з видатною творчою особистістю з метою складання її творчого портрета тощо; відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (створення відеопрезентації наукової доповіді); самостійна робота (визначення сфери власних наукових інтересів / професійних пріоритетів здобувачів освіти, окреслення необхідних умов для особистісного та професійного зростання, виявлення творчого ресурсу власної самоактуалізації, створення творчої автобіографії, професійного резюме), пошук наукового доробку українських та зарубіжних мистецтвознавчих персонологічних студій, архівних документів, що містять інформацію щодо життєтворчості митця.</p>
Форми та методи оцінювання	<p>Оцінювання результатів навчання студентів здійснюється за 100-бальною шкалою та шкалою ЄКТС відповідно до Положення про організацію та проведення поточного та семестрового контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти.</p> <p>Поточний контроль (мак 60 балів): усне опитування, визначення специфіки індивідуального композиторського / виконавського стилю запропонованої творчої особистості, складання власного професійного резюме, складання характеристики персоналій (творчих / психологічних портретів) виконавців, композиторів, диригентів України та світу, складання списку джерел інформації щодо феномена творчої особистості (за вибором здобувачів вищої освіти).</p> <p>Підсумковий семестровий контроль (мак 40 балів): диференційований залік (доповідь-презентація, мета якої - характеристика творчої особистості митця, складання</p>

	<p>творчого портрета музиканта (композитора / виконавця). Умовою допуску до підсумкового семестрового контролю є виконання програми навчальної дисципліни й отримання за виконання завдань поточного контролю не менше ніж 20 балів. Мінімальна загальна кількість балів для отримання позитивної оцінки з дисципліни – 60.</p>
<p>Особливості та політики дисципліни</p>	<p>Під час вивчення навчальної дисципліни викладач та здобувачі комунікують шляхом листування через e-mail та створені групи (чати) в telegram / viber, а також завдяки комунікаційним платформам Zoom / Google Meet. Від студентів очікується регулярне відвідування всіх видів занять згідно з розкладом. Порядок повторного проходження контрольних заходів та ліквідації академічної заборгованості визначено Положенням про організацію та проведення поточного та семестрового контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти. Необхідною вимогою під час навчання є дотримання норм академічної доброчесності. В Університеті панують взаємоповага, шанобливість, чесність, колегіальність.</p>
<p>Рекомендовані джерела інформації</p>	<p>Гусарчук, Т. (2018). <i>Феномен творчої індивідуальності композитора в інтонаційній драматургії духовних творів (на матеріалі українського музичного мистецтва)</i>. [Дис. доктора мистецтвознавства. Національна музична академія України імені П. І. Чайковського].</p> <p>Драч, І. (2005). <i>Аспекти вияву композиторської індивідуальності у сучасній культурі (на матеріалі творчості В. С. Губаренка)</i>. [Автореф. дис. д-ра мистецтвознавства. Національна музична академія України імені П.І. Чайковського].</p> <p>Єргієва, О. (2016). Емоційний інтелект музиканта-інструменталіста і транзитивність художньо-естетичних емоцій в концертно-комунікативній ситуації. <i>Музичне мистецтво і культура</i>, 22, 273–285.</p> <p>Катрич, О. (2013). Виконавський стиль та музичне стилетворення (до питання моделювання аналітичної оптики). <i>Наукові збірки Львівської національної музичної академії ім. М. В. Лисенка</i>, 29, 111-118.</p> <p>Кияновська, Л. (2014). Психологічний портрет композитора як джерело пізнання його індивідуального стилю. <i>Українська музика: Науковий часопис</i>, 3 (13), 52–57.</p> <p>Коменда, О. (2009). <i>Універсальна творча особистість в українській музичній культурі</i>. (Дис.....д-ра мистецтвознавства). Національна музична академія України імені П.І. Чайковського. Київ.</p> <p>Копиця, М. (2009). <i>Епістологічні документи історії української музики: методологія, теорія, практика</i>. [Автореф. дис д-ра мистецтвознавства. Національна музична академія України імені П. І. Чайковського].</p>

	<p>Марсель, Г. (1999). <i>Homo viator</i>. Видавничий дім “КМ Academia”, Університетське видавництво “Пульсари”.</p> <p>Пурло, О. (2019). Особистість: суб’єкт або автор життєтворчості?. <i>Проблеми сучасної психології</i>, (2). https://doi.org/10.32626/2227-6246.2008-2.%p</p> <p>Савицька, Н. (2008). <i>Хронос композиторської життєтворчості</i>. Сполном.</p> <p>Самойленко, О. (2004). Стиль музичної творчості: естетика, теорія, виконавство. <i>Науковий вісник Національної музичної академії імені П. І. Чайковського.</i>, 3-12.</p> <p>Туриніна, О. (2007). <i>Психологія творчості</i>. Міжрегіональна Академія управління персоналом.</p> <p>Шаповалова, Л. (2008). <i>Музика як аналог особистості: до проблеми рефлексійної свідомості</i>. [Автореф. дис. д-ра мистецтвознавства). Національна музична академія України імені П.І. Чайковського].</p>
--	---

Силабус розроблено відповідно до робочої програми навчальної дисципліни «Феноменологія творчої особистості», затвердженої науково-методичною радою Харківського національного університету мистецтв імені І. П. Котляревського 26 серпня 2024 р., протокол № 1.